

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2024/2025

Семестр IV

Кількість кредитів ЄКТС 6

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю диференційований залік

КИЇВ – 2025

Розробник:

Потапенко Сергій Іванович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології і філософії мови КНЛУ.

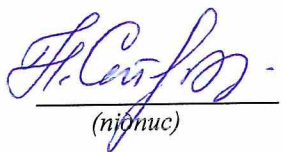
Рецензенти:

Черниш Валентина Василівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов КНЛУ.

Філоненко Наталія Георгіївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри італійської і французької філології та перекладу КНЛУ.

Схвалено

В. о. завідувача аспірантури

(підпис)

Наталія СТЕФАНОВА

Метою науково-викладацької практики є підготовка здобувача ступеня доктора філософії до застосування і вдосконалення знань, умінь, навичок в освітньому процесі під час виконання функцій викладача вищої школи, формування професійно-педагогічних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в умовах реального освітнього процесу в закладі вищої освіти, виховання потреби систематично поповнювати знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності для підтримання конкурентоспроможності на сучасному ринку праці. Практика надає аспірантам можливість здобути практичні навички аналізу відвіданих і самостійно проведених навчальних занять (лекційних / семінарських / практичних), досвід науково-педагогічної діяльності за профілем спеціальності, освітньо-наукової програми.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) – 6 кредитів ЄКТС, 180 год.

Передумови до проведення науково-викладацької практики:

Знати:

- правові та нормативні основи функціонування системи освіти;
- порядок реалізації основних положень і вимог документів, що регламентують діяльність закладу вищої освіти, кафедри та викладацького складу щодо вдосконалення навчальної, виховної, організаційної, методичної і наукової роботи на основі державних освітніх стандартів;
- прийоми лекторської майстерності, техніки мовлення, правила поведінки на заняттях в аудиторії;
- основні поняття і категорії навчальних теоретичних дисциплін в галузі обраної наукової спеціалізації;
- навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін для студентів закладів вищої освіти;
- сучасні підходи до формування у студентів комунікативної компетентності (у тому числі іншомовної);
- інноваційні методичні технології навчання у закладах вищої освіти;
- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості різних видів компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- основи планування освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Вміти:

- спостерігати та аналізувати освітній процес з його теоретичним обґрунтуванням;
- аналізувати педагогічну, філологічну та методичну літературу під час проведення практики;
- обирати та використовувати ефективні прийоми і методи навчання та контролю студентів вищої школи;
- аналізувати та узагальнювати передовий досвід викладання навчальних дисциплін у галузі педагогіки і філології у вищій школі;
- формувати загальну стратегію вивчення теоретичних дисциплін у галузі обраної наукової спеціалізації та спеціалізації, суміжної з обраною, на основі діяльнісного науково-методичного підходу;
- застосовувати набуті теоретичні знання та сформовані навички;
- постійно удосконалювати свою професійну компетентність;
- реалізувати особистий творчий потенціал;
- удосконалювати дослідницькі вміння в конкретній професійній діяльності.

Анотація науково-викладацької практики:

Науково-викладацька практика в системі підготовки доктора філософії є компонентом *професійної підготовки* до науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти і видом *практичної діяльності* аспірантів із здійснення освітнього процесу у вищій школі. Практика має комплексний характер і передбачає забезпечення фахової діяльності за такими напрямками роботи:

навчально-методична – підготовка аспіранта до викладацької діяльності в межах спеціальності у закладі вищої освіти;

організаційно-виховна – підготовка аспіранта до організації виховної роботи в академічній групі;

науково-дослідницька – підготовка аспіранта до здійснення науково-інноваційної діяльності та проведення власного дослідження.

Зміст науково-викладацької практики аспіранта передбачає послідовність таких етапів:

На першому етапі аспіранти знайомляться з нормативними документами, які регламентують організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти; із структурою та системою організації освітньої діяльності КНЛУ та кафедри, до якої вони прикріплені; із системою навчальної та виховної роботи кафедри; особливостями методичної, організаційної роботи викладачів кафедри; з організацією науково-дослідницької роботи відповідної кафедри тощо.

На другому етапі аспіранти обов'язково відвідують навчальні заняття, які проводять викладачі кафедри та інші аспіранти-практиканти; відвідують виховні заходи; беруть участь у засіданнях кафедр, до яких вони прикріплені.

Третій, основний етап, практики включає підготовку планів-конспектів навчальних занять та їх методичного забезпечення. На цьому етапі аспіранти самостійно проводять заняття зі студентами (лекцію/практичне/семінарське заняття з фахових дисциплін); виховні заходи за планами кураторів груп; беруть участь в одній із форм методичної роботи викладача.

На заняттях аспірантів повинні бути присутні керівники практики. Після кожного проведеного аспірантом заняття здійснюється детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття.

Четвертий етап практики передбачає участь аспірантів у різних видах наукової роботи кафедр, до яких вони прикріплені. Аспіранти вивчають інформаційні ресурси бібліотек з метою їх використання під час написання дисертації та подальшої наукової діяльності; здійснюють підготовку тез за темою наукового дослідження; готують доповіді та виступи на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо; знайомляться з провідними науковими школами Університету, діяльністю освітньо-наукових і освітньо-культурних центрів, проблемних груп тощо; беруть участь у підготовці та проведенні конференцій, семінарів, круглих столів молодих учених, студентів та аспірантів. Науково-дослідницька складова практики конкретизується для кожного аспіранта залежно від специфіки його дисертації.

На заключному етапі практики аспірант готує звіт про науково-викладацьку практику та захищає його на засіданні кафедри, до якої він прикріплений.

Терміни проведення науково-викладацької практики встановлюються відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу та можуть модифікуватися залежно від навчального плану і графіку навчального процесу студентів.

Аспірантам, які працюють за трудовим договором (проводять заняття зі студентами з різних дисциплін у рамках трудової діяльності) в системі вищої освіти, **навчальне навантаження зараховується як науково-викладацька практика, при цьому аспіранти подають на кафедру загальну звітну документацію.** Аспіранти, які мають педагогічний досвід у системі вищої освіти понад 5 років, можуть проходити практику на першому курсі аспірантури.

Завдання (навчальні цілі) науково-викладацької практики полягають у формуванні в аспірантів *компетентностей* (відповідно до ОНП), а саме:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.

ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 10. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 11. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

ЗК 12. Здатність працювати з наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати сучасні технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі філології, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія», що передбачає самостійну розробку методів і технологій навчання, формування відповідної адекватної інформаційної бази, здійснення аналітичного супроводу розроблених технологій; здатність до організації та проведення навчальних занять, удосконалення методології науково-педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних умінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; здатність оцінювати наукові проєкти в галузі освіти, здатність створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри.

Очікувані результати:

ПРН 11. Організувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення,

використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

ПРН 17. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації.

ПРН 18. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати педагогічну майстерність.

ПРН 19. Володіти вимогами до навчально-методичних матеріалів кафедри й створювати їх (навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, розділи навчально-методичного посібника, навчальний посібник, підручник, практикум тощо).

ПРН 20. Обирати оптимальні інформаційні технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів.

ПРН 21. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

ПРН 22. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми.

Права і обов'язки аспіранта-практиканта

Аспірант-практикант має право:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації науково-викладацької практики;
- отримувати консультації керівника практики з усіх питань проведення науково-викладацької практики.

Аспірант-практикант зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- сумлінно виконувати завдання науково-викладацької практики, визначені кафедрою;

- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, яку вимагає програма практики;
- взяти участь у роботі підсумкової конференції з практики;
- своєчасно скласти диференційований залік з практики.

Обов'язки керівників науково-викладацької практики від Університету

Керівники науково-викладацької практики аспірантів:

- проводять організаційне засідання з аспірантами з питань проведення практики;
- забезпечують практикантів необхідною документацією (програмами, щоденниками, індивідуальними завданнями, методичними рекомендаціями тощо);
- контролюють умови праці аспірантів і проводять з ними на місці проходження практики обов'язкові інструктажі з охорони праці й техніки безпеки;
- беруть участь у роботі настановних конференцій з питань організації і проведення практики;
- здійснюють керівництво розробленням індивідуальних планів проходження практики аспірантами, затверджують індивідуальні плани проходження практики; консультують аспірантів у підготовці до лекцій, семінарських/практичних занять, виховних заходів, затверджують їхні плани-конспекти;
- надають допомогу в науково-дослідницькій роботі аспірантів;
- обов'язково відвідують заняття і виховні заходи, проведені аспірантами, аналізують та оцінюють їх;
- контролюють ведення аспірантами документації, передбаченої програмою практики;
- перевіряють документацію, подану аспірантом після закінчення практики;
- беруть участь у проведенні диференційованого заліку з практики, оцінюють роботу практиканта, виставляють у відомість загальну оцінку з практики;
- складають письмовий звіт про хід і результати практики із зауваженнями та пропозиціями щодо подальшого вдосконалення організації практики і подають його завідувачу аспірантури.

Керівники науково-викладацької практики аспірантів від інших закладів вищої освіти (наукових установ):

- приймають аспірантів на практику згідно з договором, укладеним між КНЛУ та закладом вищої освіти/науковою установою;
- надають робочий матеріал і кваліфіковану допомогу для якісного виконання роботи; контролюють умови праці аспірантів і проводять з ними обов'язкові інструктажі з охорони праці й техніки безпеки, дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку;
- надають можливість аспірантам користуватися технічними засобами, бібліотекою та документацією, необхідною для виконання програми практики;
- своєчасно інформують керівників практики від Університету про виявлені порушення аспірантами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, дисципліни, невиконання програми практики тощо;
- візують щоденник практики, надають аспіранту характеристику, яка повністю висвітлює якість його роботи за весь період практики.

Завідувач аспірантури:

- забезпечує організацію, планування, проведення, облік результатів науково-викладацької практики аспірантів на всіх освітньо-наукових програмах третього рівня вищої освіти очної (денної і вечірньої) і заочної форм здобуття освіти;
- щорічно складає на основі чинних навчальних планів зведений графік проведення практик на всіх освітньо-наукових програмах третього рівня вищої освіти та здійснює контроль за його виконанням;
- складає план організації, проведення та підведення підсумків окремо до практики кожної ОНП і здійснює контроль за його виконанням;
- укладає, веде облік і зберігає договори на проведення практики між Університетом та іншими закладами вищої освіти (науковими установами);
- проводить розподіл аспірантів за відповідними кафедрами Університету або іншими закладами вищої освіти (науковими установами), готує направлення;
- контролює підготовку проєктів наказів ректора з питань організації практики;
- перед початком практики забезпечує необхідною документацією з практики завідувачів відповідних кафедр, наукових керівників аспірантів, викладачів дисциплін, керівників від баз практики інших закладів вищої освіти (наукових установ);
- організовує настановну конференцію із питань організації і проведення практики;
- здійснює контроль за керівництвом практикою;

- на основі звітів кафедр складає звіт з практики по Університету, узагальнює навчально-методичний досвід з організації і проведення практики, вносить пропозиції щодо вдосконалення та усунення недоліків у проведенні практики.

Відділ науково-дослідної роботи разом із завідувачами кафедр:

- проводить настановну зустріч з аспірантами з питань організації і проведення практики;
- ознайомлює аспірантів з наказом ректора про проходження практики, вимогами програми практики тощо;
- надає пропозиції щодо подальшого вдосконалення організації практики аспірантів.

Система моніторингу науково-викладацької практики

Наказом ректора про проведення науково-викладацької практики аспірантів визначаються: термін практики, склад аспірантів для проходження практики, місце проходження практики, керівники практики та відповідальні особи за проведення практики.

Відповідальність за організацію науково-викладацької практики аспірантів та контроль за її проведенням в Університеті покладається на проректора з наукової роботи і міжнародного співробітництва.

Загальне навчально-методичне керівництво практикою здійснює відділ науково-дослідної роботи.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво, розроблення програми практики забезпечує проєктна група ОНП «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» та відповідні кафедри Університету під керівництвом завідувачів кафедр.

Організаційні питання практики, її хід і підсумки періодично обговорюються на засіданнях кафедр Університету.

Поточний контроль діяльності аспірантів під час проходження практики реалізується шляхом відвідування (індивідуальне та разом з іншими аспірантами) занять і позааудиторних заходів із подальшим їх обговоренням і аналізом; поточної перевірки розроблених планів-конспектів занять, сценарію позааудиторного заходу; систематичний контроль виконання практикантом індивідуального плану проходження практики.

Підсумковий контроль передбачає перевірку керівниками практики звітної документації та оцінювання роботи аспірантів-практикантів.

Під час науково-викладацької практики заняття аспірантів, як правило, відвідують також представники кафедр.

Зміст науково-викладацької практики

Зміст науково-викладацької практики забезпечує реалізацію її мети та виконання поставлених завдань. Упродовж науково-викладацької практики розвиваються загальні та професійні компетентності здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем як майбутніх викладачів у процесі виконання ними конкретних практичних завдань, вміння комплексно застосовувати набуті знання з різних дисциплін у реальних умовах освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Навчально-методична робота аспіранта

- Ознайомлення з робочою програмою навчальної дисципліни, навчально-методичними комплексами / підручниками, методичними розробками в межах спеціальності.
- Планування та складання планів-конспектів циклу занять (лекція/практичне/семінарське заняття з фахових дисциплін) у межах спеціальності.
- Проведення занять (лекція/практичне/семінарське заняття з фахових дисциплін) у межах спеціальності.
 - Відвідування занять викладачів та аспірантів-практикантів.
 - Проведення спостережень та аналізу відвіданих занять.
 - Проектування та виготовлення допоміжних дидактичних засобів.

Організаційно-виховна робота зі студентами

- Спостереження та аналіз окремих видів позааудиторної роботи, що проводять викладачі кафедри, до якої прикріплений аспірант.
- Планування окремих видів позааудиторної роботи, що відповідають віковим особливостям студентів.
 - Підготовка та проведення запланованої позааудиторної роботи.
 - Відвідування, проведення спостережень та аналіз позааудиторних заходів, що проводять аспіранти-практиканти.

Науково-дослідницька робота аспіранта

- Участь аспірантів у різних видах наукової роботи кафедр, до яких вони прикріплені.
 - Вивчення інформаційних ресурсів бібліотек з метою їх використання під час написання дисертації та подальшої наукової діяльності.
 - Підготовка тез за темою наукового дослідження.
 - Підготовка виступу на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо.
 - Ознайомлення з провідними науковими школами Університету, діяльністю освітньо-наукових і освітньо-культурних центрів, проблемних груп тощо.
 - Участь у підготовці і проведенні конференцій, семінарів, круглих столів молодих учених, студентів та аспірантів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень аспірантів за результатами проходження науково-викладацької практики

За результатами науково-викладацької практики аспірантам виставляється оцінка у національній шкалі оцінювання та в системі ЄКТС.

Оцінка результатів практичної підготовки аспіранта здійснюється за **100-бальною шкалою:**

- 1) навчально-методична робота – до **40 балів**;
- 2) організаційно-виховна робота – до **20 балів**;
- 3) науково-дослідницька робота – до **40 балів**.

Види робіт і шкала оцінювання науково-викладацької практики

	Вид роботи	Кількість робіт	Макс. к-ть балів
Навчально-методична робота	Підготовка та виконання Індивідуального плану проходження практики	1	5
	Підготовка плану-конспекту заняття (лекції / практичного / семінарського заняття)	2	10
	Проведення лекції / практичного / семінарського заняття	2	20
	Аналіз відвідуваного навчального заняття	1	5
Організаційно-виховна робота	Підготовка сценарію позааудиторного заходу	1	5
	Проведення позааудиторного заходу	1	10
	Аналіз відвідуваного позааудиторного заходу	1	5
Науково-дослідницька робота	Підготовка тез виступів на методичних / наукових семінарах, конференціях тощо	1	20
	Підготовка рецензії на курсову / дипломну роботу студента першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів здобуття вищої освіти, або рецензії на тези доповіді студента другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти	1	20

Критерії оцінювання результатів науково-викладацької практики

№ з/п	Критерії	Макс. к-ть балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Робота аспіранта-практиканта як викладача ЗВО				
1.1.	Навчально-методична робота	40	<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом виконано повністю.</p> <p>2. Аспірант має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених занять, а також аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять висока.</p> <p>4. Аспірант систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для навчальних занять у межах спеціальності, виявляючи творчий підхід до їх розробки.</p> <p>5. Аспірант подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.</p>	35 – 40
			<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом виконано повністю.</p> <p>2. Аспірант має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених занять, а також аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять достатня.</p> <p>4. Аспірант систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для навчальних занять у межах спеціальності, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки.</p> <p>5. Аспірант подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.</p>	29 – 34

		<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом виконано повністю.</p> <p>2. Аспірант має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених занять, але не здійснював аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять задовільна.</p> <p>4. Аспірант часто виготовляв допоміжні засоби навчання для навчальних занять у межах спеціальності, спираючись на зразки.</p> <p>5. Аспірант подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.</p>	23 – 28
		<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом виконано не в повному обсязі, але не менше, ніж на 75%.</p> <p>2. Аспірант має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених занять, а також не здійснював аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять задовільна.</p> <p>4. Аспірант за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для навчальних занять у межах спеціальності, спираючись на зразки.</p> <p>5. Аспірант подав необхідну звітну документацію вчасно або із запізненням.</p>	17 – 22

		<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом виконано в обсязі не менше, ніж на 50%.</p> <p>2. Аспірант має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним занять, а також не здійснював аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять задовільна.</p> <p>4. Аспірант зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для навчальних занять у межах спеціальності, спираючись на зразки.</p> <p>5. Аспірант подав усю необхідну документацію з запізненням.</p>	11 – 16
		<p>1. Індивідуальний план проходження практики аспірантом без поважних причин виконано менше ніж на 50%.</p> <p>2. Аспірант має схематичні плани деяких проведених ним занять, у нього відсутній аналіз відвідуваного ним заняття, проведеного НПП або аспірантом-практикантом.</p> <p>3. Якість укладених аспірантом планів-конспектів і проведених ним занять незадовільна.</p> <p>4. Аспірант не виготовляв допоміжні засоби навчання.</p> <p>5. Аспірант подав звітну документацію не у повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	менше 10

1.2.	Організаційно-виховна робота	20	<p>1. Аспірант має сценарій та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позааудиторного заходу, а також аналіз відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складених аспірантом розробок і проведеного ним позааудиторного заходу висока.</p>	17 – 20
			<p>1. Аспірант має сценарій та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позааудиторного заходу, а також аналіз відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складених аспірантом розробок і проведеного ним позааудиторного заходу достатня.</p>	13 – 16
			<p>1. Аспірант має сценарій та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позааудиторного заходу, але у нього відсутній аналіз відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складених аспірантом розробок і проведеного ним позааудиторного заходу достатня.</p>	9 – 12
			<p>1. Аспірант має сценарій та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позааудиторного заходу, але у нього відсутній аналіз відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складених аспірантом розробок і проведеного ним позааудиторного заходу задовільна.</p>	3 – 6

			<p>1. Аспірант має сценарій позааудиторного заходу, але у нього відсутні допоміжні засоби для його проведення, також у аспіранта немає аналізу відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складеного аспірантом сценарію та проведеного ним позааудиторного заходу задовільна.</p>	2
			<p>1. Аспірант має сценарій позааудиторного заходу, але у нього відсутні допоміжні засоби для його проведення, також у аспіранта немає аналізу відвідуваного ним заходу, проведеного НППі або аспірантом-практикантом.</p> <p>2. Якість складеного аспірантом сценарію та проведеного ним позааудиторного заходу незадовільна.</p>	0 – 1
1.3.	Науково-дослідницька робота	40	<p>Аспірант підготував рецензію та тези; брав активну участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений; брав активну участь у підготовці і проведенні наукових заходів, у тому числі виступав з доповіддю.</p>	35 – 40
			<p>Аспірант підготував рецензію та тези; брав активну участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений; не брав активну участь у підготовці і проведенні наукових заходів, однак виступав з доповіддю.</p>	29 – 34

		Аспірант підготував лише один вид наукової роботи (рецензію або тези); брав активну участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений; брав активну участь у підготовці і проведенні наукових заходів.	23 – 28
		Аспірант підготував лише один вид наукової роботи (рецензію або тези); брав активну участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений; не брав активну участь у підготовці і проведенні наукових заходів.	17 – 22
		Аспірант підготував лише один вид наукової роботи (рецензію або тези); не брав участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений, та у підготовці і проведенні наукових заходів.	11 – 16
		Аспірант не підготував рецензію та тези; аспірант зрідка брав участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої він прикріплений; не брав участь у підготовці і проведенні наукових заходів.	менше 10
Разом	100		

Загальна оцінка виставляється керівником практики.

Результати досягнень аспірантів під час науково-викладацької практики визначаються оцінками: «**відмінно**», «**добре**», «**задовільно**», «**незадовільно**» за національною шкалою оцінювання та відповідною кількістю балів за шкалою ЄКТС.

Сума балів за всі види діяльності під час практики	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	Добре
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	Задовільно
1 – 59	F	Незадовільно

Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну проходження практики аспіранти звітують про виконання програми практики. Форма звітності аспіранта про проходження практики – письмовий звіт.

Письмовий звіт разом із іншими документами, передбаченими програмою (щоденником, характеристикою, планами-конспектами занять тощо) подається керівникові практики. Оцінювання результатів практики здійснюється в накопичувальній системі з усіх складників, що визначені у програмі практики, за критеріями, затвердженими в ній. Звіт має містити відомості про базу практики, виконання аспірантом усіх розділів програми практики, висновки та пропозиції, список використаної літератури тощо.

Оформлюється звіт за вимогами, встановленими програмою практики.

Звіт з науково-викладацької практики аспіранти захищають на відповідних кафедрах.

Керівники практики виставляють диференційований залік з практики протягом перших шести днів після її звершення. Оцінка за практику за шкалою ЄКТС та за національною шкалою вноситься до заліково-екзаменаційної відомості за підписами керівників практики (згідно з наказом ректора Університету).

Звітна документація всіх аспірантів зберігається на кафедрах, які забезпечують керівництво науково-викладацькою практикою, протягом навчання в аспірантурі.

Аспіранту, який у період практики проходив навчання за програмою міжнародної академічної мобільності в іноземному ЗВО-партнері, може бути надано право на перенесення практики наказом ректора на інший термін (у межах графіка навчального процесу), якщо інше не було передбачено умовами програми навчання за кордоном.

Аспірант, який не виконав програму практики та / або не склав диференційований залік у визначені терміни без поважних причин, відраховується з Університету.

Аспіранту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право наказом ректора на проходження практики.

Підсумки проведення науково-викладацької практики обговорюються на засіданнях кафедр Університету.

Додаток 1**Перелік звітної документації та вимоги до її оформлення:****1. Загальний звіт.**

Загальний звіт має містити відомості про виконання аспірантами трьох складових програми науково-викладацької практики. Звіт повинен бути підписаним і оціненим керівником практики та завідувачем кафедри, за якою прикріплений та на якій виконує навантаження аспірант.

2. Плани-конспекти проведених занять (лекції / практичного / семінарського заняття), затверджені керівником практики.

3. Аналіз відвідуваного навчального заняття, затверджений керівником практики.

4. Сценарій позааудиторного заходу, затверджений керівником практики.

5. Аналіз відвідуваного позааудиторного заходу, затверджений керівником практики.

6. Тези виступу на методичних / наукових семінарах, конференціях тощо.

7. Рецензія на курсову / дипломну роботу студента першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів здобуття вищої освіти, або рецензія на тези доповіді студента другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти.

8. Характеристика аспіранта за результатами практики, підписана керівником практики.

Характеристику аспіранта пише керівник практики. Характеристика аспіранта з місця практики дозволяє оцінити його роботу та дізнатися думку потенційного роботодавця про практиканта як майбутнього фахівця.

Додаток 2

Ректорові КНЛУ
 проф. Ваську Р. В.
 аспіранта (-ки) _____ року
 _____ форми здобуття освіти
 (денної/вечірньої/заочної)
 кафедри _____
 спеціальність _____
 _____ (код, назва)
 освітньо-наукова програма _____
 _____ (назва)
 яка/який навчається за рахунок коштів

 (фізичних та/або юридичних осіб/державного замовлення)

 _____ (прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)
 тел. _____
 e-mail: _____

ЗАЯВА

Прошу Вас дозволити мені проходити науково-викладацьку практику в

_____ (назва установи/організації/закладу)
 на кафедрі / у відділі _____
 _____ (назва)
 у період з _____._____. 202__р. по..... 202__р.

Програму практики зобов'язуюсь виконати. З правилами техніки безпеки та охорони праці під час проходження практики ознайомлений (-а) і зобов'язуюсь їх виконувати.

«_____» _____ 202_ р.

_____ (підпис)

Додаток 3

Ректорові КНЛУ
 проф. Ваську Р. В.
 аспіранта (-ки) _____ року
 _____ форми здобуття освіти
 (денної/вечірньої/заочної)
 кафедри _____
 спеціальність _____
 _____ (код, назва)
 освітньо-наукова програма _____
 _____ (назва)
 яка/який навчається за рахунок коштів

 (фізичних та/або юридичних осіб/державного замовлення)

 _____ (прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)
 тел. _____
 e-mail: _____

ЗАЯВА

Прошу Вас дозволити мені проходити науково-викладацьку практику в _____

_____ (назва установи/організації/закладу)
 на кафедрі / у відділі _____
 _____ (назва)
 у період з _____._____. 202__р. по..... 202__р.

Програму практики зобов'язуюсь виконати. З правилами техніки безпеки та охорони праці під час проходження практики ознайомлений (-а) і зобов'язуюсь їх виконувати.

Фактична адреса проходження практики: м. _____, вул. _____ № _____, тел. _____.

До заяви додаю 2 примірники Договору.

«_____» _____ 202_ р.

_____ (підпис)

Додаток 4

Зразки документації аспіранта-практиканта

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник науково-викладацької практики _____
 «_____» _____ 20_р.

І н д и в і д у а л ь н и й п л а н р о б о т и

аспіранта ОНП «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» Київського національного лінгвістичного університету

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на період науково-викладацької практики з _____ до _____ 202_р.

Навчально-методична та організаційно-виховна робота проводиться у _____ групі / групах факультету _____

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
I.	<p align="center">Початковий етап практики</p> <ol style="list-style-type: none"> Участь у настановній конференції, у груповій роботі з керівниками практики Знайомство зі студентами групи, з планом роботи куратора. Ознайомлення з робочою програмою навчальної дисципліни / начальних дисциплін у межах спеціальності, підручниками, методичними розробками, з планом роботи викладача навчальних дисциплін професійного спрямування. Складання індивідуального плану та його затвердження. 		
II.	<p align="center">Навчально-методична робота</p> <ol style="list-style-type: none"> Складання тематичного плану циклу занять (лекційного/практичного/семінарського) у межах спеціальності на період практики. Відвідування навчальних занять у межах спеціальності викладачів кафедри, до якої прикріплений аспірант, їх аналіз. Відвідування демонстраційних занять, їх аналіз. Проведення занять (лекційного/практичного/семінарського) у межах спеціальності. Відвідування занять аспірантів-практикантів, їх аналіз. Виготовлення допоміжних засобів навчання. 		

III.	Організаційно-виховна робота в студентській академічній групі		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з системою навчально-виховної роботи на факультеті та в академічній групі (за якою закріплений аспірант). 2. Ознайомлення з системою роботи куратора студентської академічної групи. 3. Знайомство зі студентами академічної групи (за якою закріплений аспірант). 4. Виконання функцій та обов'язків куратора. 5. Підготовка та проведення позааудиторного заходу. 6. Відвідування позааудиторних заходів, які проводять викладачі, їх аналіз. 7. Відвідування позааудиторних заходів, які проводять аспіранти-практиканти, їх аналіз. 		
IV.	<p style="text-align: center;">Науково-дослідницька робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь у різних видах наукової роботи кафедри, до якої прикріплений аспірант. 2. Вивчення інформаційних ресурсів бібліотек з метою їх використання під час написання дисертації та подальшої наукової діяльності. 3. Підготовка тез за темою наукового дослідження. 4. Підготовка виступу на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо. 5. Підготовка рецензії на курсову / дипломну роботу студента першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів здобуття вищої освіти, або рецензії на тези доповіді студента другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти. 6. Ознайомлення з провідними науковими школами Університету, діяльністю освітньо-наукових і освітньо-культурних центрів, проблемних груп тощо. 7. Участь у підготовці і проведенні конференцій, семінарів, круглих столів молодих учених, студентів та аспірантів. 		
V.	<p style="text-align: center;">Заключний етап практики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка звітних матеріалів. 2. Участь у підсумкових заходах з науково-викладацької практики. 		

СХЕМА
звіту аспіранта-практиканта з науково-викладацької практики

З В І Т

аспіранта ОНП «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» Київського національного лінгвістичного університету

(прізвище, ім'я, по батькові)

про практику у _____ групі факультету _____
Керівник практики _____

1. Кількісні результати науково-викладацької практики:

- кількість відвіданих занять викладачів (у годинах):
- кількість відвіданих занять практикантів (у годинах):
- кількість проведених занять (у годинах):
- кількість і короткий зміст проведеного позааудиторного заходу:
- кількість відвіданих позааудиторних заходів:

2. Початковий етап науково-викладацької практики:

- участь у конференції;
- знайомство з викладацьким складом кафедри;
- ознайомлення з планом роботи викладача ЗВО, планом виховної роботи куратора академічної групи, знайомство зі студентами.

3. Навчально-методична робота:

- складання тематичного плану із циклу занять (лекційного/практичного/семінарського у межах спеціальності) на період практики;
- відвідування занять викладачів кафедри, аспірантів-практикантів, їх аналіз;
- проведення занять (лекційного/практичного/семінарського у межах спеціальності) в закріпленій академічній групі;
- підготовка допоміжних засобів навчання аспірантами-практикантами та їх загальна коротка характеристика;
- аналіз труднощів, з якими стикалися аспіранти під час підготовки й проведення занять.

4. Організаційно-виховна робота зі студентами:

- ознайомлення із системою роботи куратора;
- вивчення студентів групи, за якою закріплені аспірант;
- виконання функцій та обов'язків куратора;
- опис прийомів щодо реалізації виховної спрямованості занять;
- відвідування виховних заходів, проведених викладачами та аспірантами-практикантами, їх коротка загальна характеристика;
- загальна характеристика проведеного позааудиторного заходу.

5. Науково-дослідницька робота:

- участь у конкретних видах наукової роботи кафедри, до якої прикріплені аспірант;
- вивчення інформаційних ресурсів бібліотек із теми дослідження;
- участь у підготовці і проведенні конференцій, семінарів, круглих столів молодих учених, студентів та аспірантів;
- підготовка тез за темою наукового дослідження;
- підготовка рецензії на курсову / дипломну роботу студента першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів здобуття вищої освіти, або рецензії на тези доповіді студента другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти.

Рекомендовані джерела

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ: АБУ, 2002. 430 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Логос, 2003. 221 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2012. 352 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєвою. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
6. Коваль Т. І., Сисоєва С. О., Сущенко П. П. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2009. 380 с.
7. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: Монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 472 с.
8. Майєр Н. В., Устименко О. М. Практикум з методики використання сучасних засобів, методів і технологій навчання іноземних мов і культур: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів магістратури. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 224 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2008. 285 с.
10. Ніколаєва С. Ю., Бориско Н. Ф., Майєр Н. В. Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2019. 100 с.
11. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика / Укл.: Соловей М. І., Кудіна В. В., Демчук В. С., Майєр Н. В., Спіцин Є. С. [Вид. 4-е доп.]. Київ: Ленвіт, 2014. 171 с.
12. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С. Ю. Ніколаєвої]. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 444 с.
13. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2005. 246 с.
14. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
15. Теорія і практика проведення позааудиторної роботи з іноземної мови: сценарії позааудиторних заходів: Колективна монографія. Заг. і наук. ред. Бігич О. Б. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2016.

16. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2014. 456 с.
17. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 208 с.
18. Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. companion volume with new descriptors. Режим доступу: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>
19. Maiier N. Distance learning technologies in organizing self-study work of students majoring in philology. *Information Technologies and Learning Tools*, 2017, Vol. 59, № 3. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1651/1194>
20. Maiier N., Ustymenko O. Modern methods and technologies for developing pre-service foreign language and culture teachers' methodological competence. *Advanced Education*, 2018, Issue 10. P. 12–20. URL: <http://ae.fl.kpi.ua/article/view/133090>
21. Morrow K. (ed.) *Insights from the Common European Framework*. Oxford: Oxford University Press, 2004. 143 p.
22. Wallace M. *Action Research for Language Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 273 p.

Додаткові ресурси

- Сайт науково-методичного журналу «Іноземні мови»: <http://fl.knlu.edu.ua/>
- Сайт наукового видання «Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія» <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/>